

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Umeå universitet

Examen: Specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot ambulanssjukvård

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

Arbetet med denna självvärdering har varit en gemensam skrivprocess med aktörer från lärar- och ledningsnivå. Alumner som tidigare har studerat vid programmet har bidragit med synpunkter och validerat självvärderingen.

Organisation för specialistsjuksköterskeprogrammet

Ansvar för specialistsjuksköterskeprogrammet innehas av Medicinska fakulteten vid Umeå universitet (Umu). Medicinska fakulteten leds av dekan som är underställd lärosätets rektor. Medicinska fakultetsnämnden har det strategiska ansvaret för forskning, utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Fakultetsnämnden ansvarar för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning och utbildning inom fakultetens område. Fakultetsnämnden består av dekan/prodekan, sex ledamöter, studentrepresentanter samt en extern ledamot från Region Västerbotten. Utbildningsstrategiska nämnden (UN) ansvarar för utbildningsfrågor och leds av prodekan. Nämnden utgörs för övrigt av vicedekan för samverkan gällande klinisk utbildning samt ordföranden i fakultetens åtta programråd. Kvalitetsrådet är ett råd under UN och har i uppdrag att bland annat utforma strategier för kvalitetsarbetet i enlighet med kvalitetssystem för utbildning vid Umeå universitet. Vid fakultetskansliet finns handläggare inom utbildning och forskning, ekonomiadministration, studie- och yrkesvägledning samt handläggare för verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Programråden är beredande och verkställande organ till fakultetsnämnden med ansvar för att kvalitetsgranska, granska och analysera samordning, kontinuitet, innehåll och progression inom programmet samt att ta initiativ till kvalitetsutveckling. Programrådet för sjuksköterskeprogrammen (PRS) ansvarar för specialistsjuksköterskeprogrammen. Enligt delegationsordningen beslutar PRS om examinatorer och resebidrag till utresande utbytesstudenter, utarbetar budgetförslag för programmen, samt handlägger antagnings- och studentärenden kopplade till programmen. Programrådet utgör även remissinstans för beredning av beslut. PRS omfattar 13 utbildningsprogram varav nio specialistsjuksköterskeprogram. I PRS ingår ordförande, vice ordförande, lärarrepresentanter, studentrepresentanter samt representanter från vårdverksamheter. Det administrativa stödet kopplat till utbildningen på institutionsnivå utgörs av utbildningsadministratör, studieadministratör, studievägledare, VFU-handläggare, VFU-samordnare och internationell samordnare.

Specialistsjuksköterskeprogrammets innehåll, upplägg och struktur

Umeå universitet fick examensrätt för specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot ambulanssjukvård år 2001. Programmet omfattar 60 högskolepoäng, ges med 100 procents studietakt och består av sex delkurser (tabell 1). I den kliniska vårdverksamheten spänner arbetet över hela livsspannet från födelse till död och över olika akuta tillstånd. Det innebär att utbildningen har en stor ämnesmässig bredd. Undervisningen är i huvudsak nätbaserad med ca sex träffar på vardera 3–5 dagar i Umeå. Träffarna på studieorten består främst av kliniska övningar samt examinationer. I utbildningen ingår åtta veckors VFU, varav klinisk examination genomförs en av veckorna på kliniskt träningscentrum (KTC). Inom ramen för VFU får studenterna möjlighet att självständigt under handledning integrera teori med praktik inom huvudområdet. Utbildningen har stort fokus på färdighet och förmåga med många praktiska moment för träning och examinationer där studenterna ska uppvisa att de kan omsätta sina teoretiska färdigheter i

praktiken. Programmet har en profil där en stor del av undervisningen utgörs av praktiska övningar som fullskalesimuleringar samt en katastrofövning i samverkan med polisstudenter och räddningstjänststudenter. I programmet används genomgående en två-gradig betygsskala med godkänd (G) och underkänd (U), vid både inlämningsuppgifter och examinerande seminarier, simuleringsövningar och vid traditionella tentamen. Vid skriftlig tentamen krävs som regel 70 procent rätt svar för godkänt betyg.

Tabell 1. Översikt över programmets kurser

Termin	Kurs	Hp
1	<u>Omvårdnad med inriktning mot akutsjukvård</u> (kurskod 3OM352)	6 hp
1	<u>Fysiologi med inriktning mot akutsjukvård</u> (kurskod 3BM931)	9 hp
1	<u>Omvårdnad med inriktning mot ambulanssjukvård</u> (kurskod 3OM353)	15 hp
2	Omvårdnad med ambulanssjukvård vid skadehändelser och katastrofer (kurskod 3OM354)	6 hp
2	Verksamhetsförlagd utbildning inom ambulanssjukvård (kurskod 3OM355)	9 hp
2	Omvårdnad, examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård (kurskod 3OM356)	15 hp

Den första terminen omfattar tre kurser. Kurs 3OM352 fokuserar på omvårdnad av patienter och närstående inom akutsjukvård. Kursen behandlar teoribildningar för systematiskt omhändertagande och klinisk bedömning av patienter för att kunna utföra omvårdnadsåtgärder utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Även mänskliga rättigheter och jämlik vård behandlas i kursen. I 3BM931 behandlas funktionen hos den friska människans organsystem och dess samspel där morfologi och biokemiska mekanismer integreras i ett funktionellt perspektiv med tonvikt på akuta, kortsiktiga förändringar och omställningar. I 3OM353 utgör den erhållna kunskapen basen för att självständigt och i samverkan med patienten kunna undersöka, bedöma och åtgärda den sjukas eller skadades somatiska och psykiska status och omedelbara behov. Här ingår även planering, ledning, organisation samt att identifiera, genomföra, utvärdera och dokumentera omvårdnad inom ambulanssjukvård till personer i olika åldrar vid akuta sjukdomstillstånd inklusive psykiska förändringar, prehospital förlossning samt vård i livets slutskede. Det ingår också kritisk reflektion över prevention samt åtgärder och ställningstagande med hänsyn till etik, genus, klass, ålder och etnicitet.

Under programmets andra termin tillämpas en flexibel förläggning av kurserna för att minska trycket på det begränsade antalet VFU-platser som finns att tillgå. I 3OM354 är fokus på omvårdnad, traumatologi, psykologiska reaktioner vid hot och våld samt skadehändelser och katastrofer. Kurs 3OM355 omfattar VFU med prehospital omvårdnad i ambulanssjukvård där studenten ska uppvisa förmåga till handlingsberedskap och självständighet och tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper i kliniska situationer. I 3OM356 skrivs examensarbetet som är en fördjupning i ämnet omvårdnad med inriktning mot ambulanssjukvård och dess vetenskapliga grund.

Studenternas kunskapsutveckling i relation till den nationella examensordningen säkerställs genom konstruktiv länkning där de nationella målen kopplas till kursernas förväntade studieresultat, aktiviteter och examinationer i kursmatriser. Samtliga kurser inom programmet är en fördjupning och progression av kunskap som grundlagts i grundutbildningen till sjuksköterska. Inom kurserna sker en progression genom att studenternas inlämningsuppgifter går från gruppaktiviteter till individuella aktiviteter och avslutas med en examination som spänner över hela utbildningen och den kommande professionen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

Lärraresurs inom specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård

Sammansättningen av lärare bedöms vara adekvat gällande vetenskaplig och professionsinriktad kompetens samt stå i proportion till utbildningens omfattning, undervisning samt examination. Av de tretton lärare som är bemannade i programmet är 10 disputerade inom medicinsk vetenskap (sex med inriktning omvårdnad, en vardera inom folkhälsovetenskap, epidemiologi och global hälsa, farmakologi och pediatrik). Av dessa innehar två professorstjänst, fem lektorstjänster och en forskningsanknuten läkare. Övriga två är senior professor respektive professor emerita. En av universitetsadjunkterna är för närvarande doktorand. Flera av lärarna har specialistsjuksköterskeexamen samt mångårig yrkeserfarenhet från arbete inom ambulanssjukvård. Andra har examen samt yrkeserfarenhet från intensiv- och/eller anestesisjukvård, (se bifogad lärartabell). Flera lärare bedriver, eller har bedrivit, forskning och utvecklingsarbeten med inriktning mot akutsjukvård, se *Utbildningsmiljö*.

Lärarnas pedagogiska kompetens bedöms vara adekvat i relation till undervisningsuppdraget, vilket styrks av att lärarna har mångårig undervisningserfarenhet från aktuellt specialistsjuksköterskeprogram, andra specialistsjuksköterskeprogram med akutinriktning, sjuksköterskeprogrammet samt från läkarprogrammet. Upprätthållande av pedagogisk kompetens stöds även av [Anställningsordning för lärare vid Umeå universitet](#), samt med universitets [Modell för högskolepedagogisk meritering](#). Lärarnas undervisningserfarenhet inom programmet varierar. Den lärare som har arbetat längst har drygt 21 års erfarenhet. Lärraresursen har genom åren präglats av stabilitet och kontinuitet. Nya lärare har, och kommer att, skolas in i programmet och formeringen förutspås därför fortsätta vara stabil under kommande år, vilket gagnar såväl enskilda kurser som programmet som enhet. En lärare har utnämnts till meriterad efter utlåtande av externa pedagogiskt sakkunniga enligt lärosätets [Modell för högskolepedagogisk meritering](#), som har två nivåer; meriterad och excellent lärare.

Lärosätets strategi är att använda lärare med specifik vetenskaplig och professionsbaserad kompetens för varje undervisningsområde där det är ändamålsenligt. Institutionen för omvårdnad leder, samordnar samt har kursansvar för fem av programmets sex kurser (3OM352-56), medan Institutionen för integrativ medicinsk biologi (IMB) ansvarar för 3MB031. I programmet leder en kursansvarig lärare lärlärolagets arbete. Tillsammans genomför de planerings- och uppföljningsmöten gällande genomförande och utveckling inom, samt progression mellan programmets kurser. En lärare med mångårig erfarenhet inom såväl programmet som professionen är programsamordnare och har ansvar för tre kurser. Läraren gör drygt 50 procent av sin totala undervisning inom ramen för aktuellt program och arbetar även kliniskt som specialistsjuksköterska inom ambulanssjukvården. Examinatorer i programmets kurser är lärare med vetenskaplig kompetens och relevant kunskapsinriktning. Kursinnehållet för specialistsjuksköterskeprogrammet diskuteras och planeras även i sin helhet i programrådet, se *Organisation för specialistsjuksköterskeprogrammet*.

Säkerställande av kompetensförsörjning och kompetensutveckling

I samband med årlig verksamhetsplanering genomför institutionen för omvårdnad en grundlig översyn av lärarresurs och -kompetens. Planerade pensionsavgångar, rekryteringsbehov och behov av kompetensutveckling uppmärksammas. För att säkerställa att antalet lärare och deras sammanlagda kompetens svarar mot specialistsjuksköterskeprogrammets volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt, förs dialog med fakultetsledningen. Dialogerna ligger även till grund för långsiktiga och strategiska satsningar för utveckling av vetenskaplig kompetens till gagn för programmet, se Utbildningsmiljö. Vid rekrytering av lärare finns en tydligt utarbetad process baserad på [Anställningsordning för lärare vid Umeå universitet \(FS 1.1-1672-18\)](#) samt [Regel – rekryteringsprocess vid anställning av lärare \(FS 1.1-230-18\)](#). Lektor- och professorsanställningar granskas av externa sakkunniga utifrån tydliga kriterier för bedömning av vetenskaplig, pedagogisk och klinisk skicklighet. Kriterier för adjunksanställningar är legitimerad sjuksköterska med magisterexamen.

Enligt beslut från Medicinska fakulteten är alla disputerade lärares tjänster fullfinansierade genom forsknings- och utbildningsanslag. För institutionen för omvårdnad innebär fördelning av anslag (forskning-undervisning) enligt följande: professorer 50-50, lektorer 20-80. För adjunkter som helt grundutbildningsfinansieras är 10% av arbetstiden avsatt till vetenskaplig och/eller pedagogisk meritering, vilket följaktligen innebär 90% till övriga uppgifter. Årligen genomförs utvecklingssamtal med medarbetare där kompetensutvecklingen planeras, diskuteras och följs upp.

Analys och värdering

Sammantaget visar kartläggningen av vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens att lärarresursen är adekvat och står i relation till utbildningens nuvarande volym, innehåll och genomförande. Undervisningen bedrivs av lärare, av vilka majoriteten också forskar och/eller bedriver utvecklingsarbeten inom områden av relevans för specialistsjuksköterskeprofessionen, vilket är en styrka, se även Utbildningsmiljö. Samtliga lärare har specialistsjuksköterske-, alternativt läkarexamen med lång erfarenhet inom yrket, tillika av undervisning inom specialistsjuksköterskeprogrammet. Lärarna har också den pedagogiska kompetens som krävs för att studenterna ska kunna tillägna sig de kunskaper, färdigheter och förmågor som utbildningen avser att ge. Riktlinjer finns för anställning av lärare avseende såväl vetenskaplig som pedagogisk kompetens och där det är tillämpligt professionsbaserad kompetens. Kompetensförsörjningsplaner upprättas och följs upp systematiskt, liksom strategiska planer för lärares kompetensutveckling. För att tillgodose lärarnas behov av pedagogisk kompetensutveckling finns ett stort utbud av högskolepedagogiska kurser. Även handledarutbildning för verksamma sjuksköterskor erbjuds vid lärosätet, vilket styrker undervisning/handledning i den verksamhetsförlagda utbildningen i de fall där VFU-handledare har gått utbildningen. I VFU-avtal finns det beskrivet att regionen ansvarar för att tillhandahålla handledare som har handledarutbildning. Studenterna gör VFU inom olika regioner och det varierar med tillgången på handledare som har genomgått handledarutbildning. Från lärosätet har vi uppmanat regionerna att fler ska gå handledarutbildning.

Utifrån bristen på specialistsjuksköterskor med inriktning mot ambulanssjukvård, diskuteras i dagsläget en ökning av antalet utbildningsplatser. För att säkerställa fortsatt hög sammantagen lärarkompetens som står i proportion till en eventuell ökning av utbildningsplatser, arbetar vi fortlöpande med rekryteringar. I dagsläget pågår rekrytering av en lektor med inriktning mot akutsjukvård som kommer att engageras i programmet. Dessutom har en ny lärare med specialistsjuksköterskeexamen mot ambulanssjukvård anställts under året. Kompetensen bland lärarna kan därmed anses vara relativt hög och lärare som tillträder fokuserar aktivt på fortsatt meritering såväl pedagogisk som vetenskapligt. På grund av pensionsavgångar finns det behov av professorskompetenta lärare vilket vi ser som ett utvecklingsområde. En universitetslektor, som vanligtvis undervisar i programmet, har för närvarande utökad forskningstid för docentmeritering och kommer så småningom att ytterligare kunna stärka den vetenskapliga kompetensen.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

Förutsättningar

Vid Umu finns en betydande forskning vid Medicinska fakulteten och en stark forskningsmiljö vid Institutionen för omvårdnad. Flera pågående forskningsprojekt har direkt eller indirekt relevans för specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård. Vid medicinska fakulteten är alla lektors- och professorstjänster fullfinansierade när det gäller forskning och undervisning vilket främjar en vetenskaplig miljö, se avsnitt *Förutsättningar Personal*.

Utbildningsmiljö

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård bedrivs som distansutbildning med 2-3 campusträffar per termin, vilket innebär att studenterna befinner sig både i en digital och i en fysisk utbildningsmiljö. Vid lärosätet erbjuds studenthälsan, studieresurser och stödfunktioner som universitetsbibliotek, studievägledning och studieverkstad både digitalt och fysiskt på campus. I programmets inledande kurs introduceras studenterna till dessa stödfunktioner och de uppmuntras kontinuerligt under studietiden att nyttja dessa. Via universitetsbiblioteket har studenterna tillgång till kurslitteratur och forskningsbaserad litteratur och tidskrifter. Lärosätets studieverkstad erbjuder studenterna stöd i bl.a. akademiskt skrivande. Studieadministration och studievägledning finns tillgänglig på institutionsnivå och särskilda informations- och stödinsatser genomförs kontinuerligt i programmet inte minst i frågor om studieuppehåll, tillgodoräkningen och VFU-placeringar. Umu tillhandahåller undervisningslokaler med god standard avseende digital utrustning och övriga undervisningsresurser. Det finns även god tillgång till grupprum som bidrar till möjligheten till studentaktivt lärande. I det nya kliniska träningscentret, Clinicum Betula, invigt 2020, finns rum för teamträning med patientsimulatorer där bild och ljudupptagningar kan göras för senare analys individuellt och i grupp. På träningscentret som är bemannat och mycket väl utrustat, finns också en fullskalig ambulanshyttreplika för träning av omhändertagande i autentisk miljö.

Undervisningen på distans sker i huvudsak via en för universitetet gemensam lärplattform, Canvas. Varje programkurs har där sin egen kursplattform som innehåller sidor för kursinformation, frågor/meddelanden, kommunikation och uppgifter. Förutom schema, innehållstexter och material samt uppgifter är föreläsningar, länkar till filmer och vetenskaplig litteratur tillgängliga på plattformen. För att säkerställa att studenterna har möjlighet att studera tillsammans på distans genomförs seminarier och workshops via Zoom.

Samband mellan forskning och utbildning

Lärarna inom specialistprogrammet är forskningsaktiva. Merparten av lärarna bedriver egen forskning inom områden relevanta för specialistsjuksköterskan inom ambulanssjukvård. Flera av dem medverkar i nationella

och/eller internationella forskningsnätverk samt vid forskningskonferenser av relevans för ämnet. Vidare handleds studenterna under sitt examensarbete av lärare som är forskningsaktiva. Under VFU har studenterna handledare som är specialistutbildade inom ambulanssjukvård och med magisterexamen med inriktning mot ambulanssjukvård.

Undervisningen är baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet, med tydlig förankring i forskningsbaserad litteratur och aktuell forskning. Det återspeglas i föreläsningar, professionsinriktade casearbeten, tillämpningsövningar samt reflektions- och erfarenhetsinriktade seminarier och kurslitteratur. På avancerad nivå ställs krav på bearbetning av, hänvisning till och kritisk granskning av aktuell forskning. Vidare granskas alla kursplaner inklusive litteraturlistor av akademiskt meriterade lärare i beredande organ på institutionsnivå och på övergripande nivå inom fakulteten. Studenterna får, i såväl teoretiska som praktiska sammanhang, kännedom om pågående forskning vid lärosätet. I undervisningen integrerar forskande lärare sin forskning i kurserna och delar av deras vetenskapliga publikationer ingår som kurslitteratur. Ett exempel på användning av aktuell forskning i programmet är en studie om sjuksköterskors möten med patienter med psykisk ohälsa i prehospital vård. Studien gjordes som ett examensarbete inom programmet. En av lektorerna omarbetade examensarbetet till en artikel tillsammans med studenter och även forskare från andra lärosäten. Artikeln används nu i undervisningen. Vidare informeras studenterna om, och uppmanas att delta vid disputationer, allmänna seminarier, gästföreläsningar och konferenser när innehållet i dessa berör specialistutbildningens ämnen.

Undervisningen innefattar många läraaktiviteter där studenterna har goda förutsättningar att utveckla sin förmåga att förstå, värdera och använda processer genom vilka vetenskapligt baserad kunskap främjas och ständigt omprövas. Det gör det möjligt för studenterna att förvärva kunskap, färdighet och förmåga att problematisera teoretiska och empiriska iakttagelser, analysera, kritiskt värdera och implementera ny kunskap i sin framtida yrkesutövning. För exempel på forskningsanknutna utbildningsinslag, se redovisningen av examensmålen i avsnittet Utformning, genomförande och resultat.

Rutiner finns för uppföljning, utvärdering och analys av forskningsanknytningen inom ramen för lärosätets kvalitetssystem. Vid den årliga programanalysen beskrivs och utvärderas även hur programmet arbetar med integrering mellan forskning och undervisning.

Förutsättningar för främjandet av vetenskapligt och professionsinriktat arbete

Umeå universitets medicinska fakultet har en betydande bredd med många professionsutbildningar, vilket ökar möjligheten till samarbeten mellan discipliner. Institutionen för omvårdnad har, förutom den forskning relaterad till ambulanssjukvård som bedrivs inom institutionen, ett nära samarbete med Kunskapscentrum för katastrofmedicin, (KcKM) Umeå vid Institutionen för kirurgi och perioperativ vård. KcKM är en forsknings-, utbildnings- och utvecklingsenhet. Forskningsledaren för centret är senior professor och anställd på institutionen för omvårdnad. På KcKM bedrivs prehospital katastrofmedicinsk forskning som relaterar till specialistutbildningen, till exempel vid stora skadehändelser i extrema miljöer som underjordsmiljöer. Kurser inom tung räddning av buss och tåg har genomförts för bl.a. ambulanspersonal i samarbete med annan blåljuspersonal. I nuläget pågår ett stort Horizon 2022-projekt som syftar till att utveckla katastrofövningar med hjälp av VR och mixed reality. Studenter kan delta i forskningsprojekt vid KcKM, där forskare på centret handleder ambulansstudenter under det självständiga examensarbetet. Uppsatser har också omarbetats och blivit publicerade artiklar. Kursansvarig, lektor och senior professor har varit och är involverade i forskningsprojekt och utbildningar, som sedan implementerats i ambulansprogrammet.

Examinator för huvuddelen av kurserna har ett lektorat med en förenad anställning mot ambulanssjukvården, Region Västerbotten, där tiden fördelas på kliniskt arbete i patientvården och som FOU-ansvarig för ambulanssjukvården i Region Västerbotten. Nämnd examinator ingår i ledningsgruppen för ambulanssjukvården i regionen.

Analys och värdering

Den sammantagna bedömningen är att specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård har en vetenskaplig och professionsinriktad miljö som är programrelevant och väl integrerad i programmet. Sambandet mellan forskning och utbildning är starkt, vilket avspeglas i att kursinnehåll och upplägg är förankrade i aktuell forskning och består av läraaktiviteter och former för examination som utvecklar och säkerställer ett vetenskapligt förhållningssätt. Flertalet av medverkande lärare är forskningsaktiva vid institutionen och i samverkan med KcKM. Samarbete med KcKM borgar för att den senaste prehospitla katastrofmedicinska forskningen implementeras i utbildningen och gynnar studentsamverkan i forskningsprojekt. Detta bedöms öka den vetenskapliga stringensen för studenterna och även gagna forskningen inom ämnesområdet. Programsamordnare, kursansvarig och examinator har en tydlig förankring i det professionsinriktade arbetet. Den förenade anställningen främjar dels kombinationen av forsknings-, utvecklings- och professionsarbete, dels undervisningen på programmet och ambulanssjukvården. Det medför att yrkeskompetensen hålls uppdaterad samtidigt som det stärker samverkan mellan akademi och klinik. För att det vetenskapliga och professionsinriktade arbetet ska främjas över tid och stärkas ytterligare behövs strategiska satsningar på olika nivåer, genom exempelvis utlysningar av professur, lektorat och doktorandtjänster med inriktning mot ambulanssjukvård.

Kopplat till att programmet bedrivs som distansutbildning är det en styrka att lärosätet kan erbjuda både en digital och fysisk utbildningsmiljö med hög standard avseende lokaler, stödfunktioner och resurser.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Delar av den kunskap som ingår i specialistutbildningen har studenten med sig från grundutbildningen till sjuksköterska, och i specialistprogrammet erhålls ny kunskap som ger förutsättningar och förståelse för fortsatt lärande. Exempel på hur målet behandlas avseende förväntade studieresultat (FSR) beskrivs nedan. I texten ges en utförlig och förklarande beskrivning av innehåll, genomförande, examination samt hur bedömningen genomförs. Avslutningsvis följer analys och värdering.

Exempel på FSR från kursplaner och som relaterar till mål 1:

- Beskriva och analysera relationen mellan patienter med akut sjukdom eller skada och vårdkedjan utifrån vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och med helhetssyn på människan (3OM352)
- Förklara och redogöra för t.ex. cellulära mekanismer för membranpotentialer och retbarhet samt cellulär kommunikation, inkl. synaptisk plasticitet, mekanismer bakom smärta, reglering av medvetande och högre kognitiva funktioner (3BM931)
- Redogöra för relevanta styrdokument som lagar och författningar vid skadehändelser och katastrofer (3OM354)
- Analysera och utvärdera traumatologins betydelse i samband omvårdnadsåtgärder vid skadehändelser och katastrofer hos skadade personer (3OM354)
- Visa fördjupad kunskap och förståelse inom huvudområdet samt fördjupad förståelse inom forskningsområdet (3OM356)

Den inledande kursen 3OM352 innehåller studier med fokus på omvårdnad av patienter och deras närstående inom akutsjukvård. Kursen behandlar teoribildningar för systematiska undersökningar av patienter utifrån ett medicinskt och ett livsvärldsperspektiv. I kursen ingår två examinerande gruppuppgifter med inlämningsuppgift och efterföljande obligatoriskt seminarium: I uppgift 1 utifrån kurslitteraturen: *Akut vård ur ett patientperspektiv* ska bl.a. bemötande, brister och omvårdnadsåtgärder kopplas mot kärnkompetenser och relevanta artiklar. I uppgiften ska exempel på förbättringsförslag för omvårdnad i akuta situationer framgå. Uppgift 2 handlar om en trafikolycka där

personer har olika ålder, kön, klass och etnicitet. Studenterna diskuterar detta mot egna värderingar och gentemot ställningstaganden och prioriteringar som gjorts av ambulanspersonalen. I inlämningsuppgiften relateras detta till relevanta vetenskapliga artiklar.

I kursen 3BM931 ingår obligatoriska betygsgrundande inlämningsuppgifter där studenterna förklarar och redogör för: cellulära mekanismer för membranpotentialer och retbarhet samt cellulär kommunikation, inkl. synaptisk plasticitet, mekanismer bakom smärta, reglering av medvetande och högre kognitiva funktioner, metabol reglering av syra-bas-balans, reglering av vätske- och elektrolytsbalans. Studenterna introduceras i ämnet och den senaste forskningen med hjälp av kliniska case-uppgifter. Kursen examineras med en individuell skriftlig examination. I Inlämningsuppgifterna ingår ca 60 frågor om cellbiologiska och fysiologiska mekanismer. Exempel på frågeställningar: Hur påverkas vilomembranpotentialen och hur påverkas tendensen att generera aktionspotentialer. Astma är en obstruktiv lungsjukdom där luftvägarna blir trånga, detta ökar flödesmotståndet såväl in- och som vid utandning. Vad är relationen mellan luftflöde, resistans och luftvägsdiameter. Hur kan man se att vätskebalansen är rubbad. I kursen ingår även att studenterna ska granska en del av varandras inlämningsuppgifter.

Kursen 3OM353 behandlar förutom omvårdnad andra områden inom ambulanssjukvård, till exempel radiokommunikation, psykiatri, barn, förlossning, läkemedelshantering, medicinska- och kirurgiska sjukdomar. I fyra inlämningsuppgifter ska studenterna analysera, genomföra, utvärdera och dokumentera olika frågeställningar som ska bygga på evidensbaserad kunskap. Till alla inlämningsuppgifter hör även examinationsseminarier där varje grupps arbete presenteras. I uppgift 1 ingår att kunna instruera om en medicinteknisk produkt samt en diskussionsdel och reflektion med utgångspunkt i litteratur och vetenskapliga artiklar som antingen stödjer eller inte stödjer evidens för användandet. I uppgift 2 tilldelas studenterna en patientgrupp med stroke, hjärtinfarkt, höftfraktur, hypoglykemi eller en patient som just avlidit. Studenter ska här konstruera, beskriva och problematisera ett patientfall, beskriva omvårdnadsproblem och hur dessa kan lösas. De ska granska behandlingsriktlinjer för sjukdomen eller skadan, samt analysera och reflektera mot relevanta artiklar, om evidens finns som stödjer behandlingsriktlinjer. I uppgiften ingår även reflektion över ålder, klass, kön och etnicitet. Uppgift 3 genomförs under VFU och kan skrivas parvis. Studenterna ska under VFU-placeringen problematisera utifrån en omvårdnadsutmaning och relatera den till vetenskapliga artiklar. Uppgiften kan ligga som grund för studenternas självständiga arbete senare i programmet, eftersom studenterna här har möjlighet att göra en projektplan. I uppgift 4 tilldelas varje studentgrupp ett patientfall och tre olika läkemedelsbehandlingar. Studenterna ska här presentera läkemedel som används inom ambulanssjukvård samt läkemedlens farmakodynamik, indikationer, kontraindikationer och biverkningar. I alla uppgifter ingår även personliga reflektioner och att grupperna ska förbereda frågor till andra grupper inför diskussionsdelen under ett seminarium.

I kursen 3OM354 ingår bl.a. inspelade föreläsningar och klassrumsföreläsningar, litteratur, vetenskapliga artiklar, praktisk undervisning om t.ex. fixation, sanering och omhändertagande vid CBRNE-händelser, samt övningar på whiteboard med Emergo-Train. I kursen ingår även en individuell webbaserad tentamen som innefattar katastrofpsykiatri, katastrofmedicin, traumatologi. Exempel på tentamensfrågor: 1) Beskriv de 4 vanligaste akuta reaktionerna hos barn vid en katastrof. 2) Vid arbete på en olycksplats kan du drabbas av beteendemässiga reaktioner. Ange beteendemässiga reaktioner. 3) Vad är målsättningen med triage?

I kursen 3OM355, som omfattar 6 veckor VFU, finns ett antal FSR som innefattar att studenterna ska analysera och reflektera över praxis i förhållande till vetenskap och beprövad erfarenhet. De ska applicera ett kritiskt förhållningssätt, vilket innebär att t ex lokala riktlinjer kan ifrågasättas utifrån evidensbaserade studier. Bland annat ingår en individuell inlämningsuppgift som handlar om lika villkor där studenterna ska utgå från ett eller flera begrepp som ingår i diskrimineringsgrunderna och beskriva en situation som de har varit med om på VFU. I uppgiften ingår reflektion om omhändertagandet, hur studenten tror att patienten upplevde omhändertagandet och ifall omhändertagandet kunnat göras på annat sätt. Egna värderingar och reflektioner ska diskuteras i relation till litteratur och relevanta vetenskapliga artiklar.

Avslutningsvis ska studenterna, med utgångspunkt från de kunskaper studenterna beväst och fördjupat i programmets tidigare kurser, i kursen 3OM356 fördjupas ytterligare kunskap och förståelse inom huvudområdet, fördjupa förståelse inom forskningsområdet, problematisera aktuellt forskningsläge inom området, problematisera och integrera teoribildning av betydelse för omvårdnad samt visa fördjupad kunskap om metodologiska angreppssätt och deras användbarhet för olika forskningsfrågor. Genom litteraturstudier (kurslitteratur och vetenskapliga artiklar), inspelade föreläsningar och handledning ska studenterna, i par eller individuellt, planera och genomföra ett examensarbete. Arbetet, som ska ha god vetenskaplig grund, kan utmynna i en vetenskaplig artikel, ett förbättringsarbete eller ett informations- eller utbildningsmaterial.

Analys och värdering

Samtliga sex delkurser kopplar aktuella kunskapsområden till för ambulanssjukvård relevant vetenskaplig forskning, där den vetenskapliga grunden för programmet främst hämtas från omvårdnadsvetenskapen. Via föreläsningar, seminarier, litteraturstudier och kliniska examinationer i simulering introduceras teorier inom omvårdnad samt omvårdnad inom ambulanssjukvård, men även från andra ämnesområden av betydelse, till exempel medicin, beteendevetenskap, folkhälsovetenskap, samhällsvetenskap och kommunikationsvetenskap samt pedagogik. Genomgående fokuseras på sambanden mellan vetenskap och beprövad erfarenhet, samt deras betydelse för studenternas kommande yrkesutövning. Praktiska moment har fokus på såväl medicinsk som omvårdnadsmässig kunskap, och i examensarbetet finns den systematiska träningen i att applicera och tillämpa vetenskaplig metod och evidensbaserad medicin och omvårdnad. Inom huvudområdet tillägnas sig studenterna både överblick och fördjupade kunskaper i den aktuella forskningen och utvecklingen, genom att de vid studieuppgifter i varje kurs uppmanas att söka relevanta forskningsartiklar, kritiskt granska deras användbarhet och ställa dem mot gällande lokala riktlinjer och arbetsrutiner.

Kursen 3BM931 ger en god grund för förståelsen av människans normala tillstånd och är betydelsefull för att ge en grundläggande förståelse för olika sjukdomstillstånd. Kursen som genomförs av institutionen för integrativ medicinsk biologi har tidigare år varit helt fristående i programmet utan relation till patienter inom ambulanssjukvård, men den har nyligen ändrats och fått en tydligare relation till patient-case. Det finns utmaningar i att applicera och följa upp fysiologikunskaperna och utrymmet har eventuellt en för stor del i programmet. Vi överväger att utvidga lärandet om barotrauma och utrymmet för det skulle kunna tas genom att minska antalet högskolepoäng i fysiologikursen.

Kunskapskravens, läraaktiviteternas och examinationernas relationer i programmets olika kurser samt studentens kunskapsutveckling relaterat till yrkesutövningen är relativt väl synliggjorda för såväl lärare som studenter. Dock har självvärderingen gjort oss uppmärksamma på att det varierar i vilken grad bedömningskriterier är redovisade för studenterna. Detta kommer att åtgärdas. Progressionen ger studenten goda förutsättningar att successivt utveckla en förtrogenhet med ambulanssjukvårdens vetenskapliga grund, insikter i aktuell forskning samt kopplingen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Progressionen handlar om att studenterna under de inledande kurserna förvärvar en färdighet och förmåga angående omvårdnad inom ambulanssjukvård i allmänhet för att i senare delen av utbildningen förvärva mer specialiserad kunskap gentemot specialiteter som kirurgi, medicin, katastrofmedicin.

Vi har noterat i samband med denna översyn att vi har flertal FSR relaterade till mål 1 som behandlar färdighet och förmåga medan FSR under rubriken Kunskap och förståelse finns i mindre omfattning. I programmet har kunskapsinhämtning och förståelse varit givet för att studenterna ska nå målen om färdighet och förmåga vilket inte framgår i nuvarande FSR. Avsikten har varit att ställa höga kvalitetskrav på studenternas progression och

professionsutveckling. I det fortsatta kursplanearbetet kommer FSR att åtgärdas så att mål 1 blir synligt även under Kunskap och förståelse.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa förmåga att självständigt bedöma den sjukes eller skadades somatiska och psykiska status och omedelbara behov samt visa förmåga att genomföra de åtgärder som krävs för patienter under starkt varierande förhållanden.

Lärosätets redogörelse:

I detta avsnitt ges en mer utförlig och förklarande beskrivning av innehåll, progression, genomförande, examination samt hur bedömningen genomförs. Avslutningsvis följer analys och värdering.

Exempel på FSR i kursplaner som relateras till mål 2

- identifiera, bedöma, analysera och åtgärda omvårdnadsbehov samt utvärdera omvårdnad som värnar om patientens säkerhet, trygghet och personliga integritet utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (3OM352)
- självständigt och systematiskt genomföra kliniska bedömningar med avseende på patientens symtom och vitala parametrar samt vidta relevanta åtgärder utifrån den kliniska bedömningen (3OM352)

Utbildningen innehåller litteraturstudier, föreläsningar, casearbete, kliniska övningar, handledning, individuella- och grupparbeten, seminarier samt kliniska examinationer. Genom hela utbildningen förvärvar studenterna teoretisk kunskap som kan omsättas i praxis och vice versa; de kan därmed sätta in ett patientfall i en teoretisk ram. Denna process fortgår under hela året och ger kunskap och färdigheter där studenten successivt ökar sin självständighet och förmåga att hantera komplexa situationer.

I kursen 3OM352 ska studenten efter läroledd träning, självständigt och systematiskt undersöka figurerade patienter i en OSCE-examination. För bedömning av de ingående delarna som omfattar luftvägar, bukstatus och neurologisk undersökning används ett specifikt protokoll. Avancerad hjärt- och lungräddning för vuxna ingår som examination, som följer riktlinjer från Svenska rådet för HLR.

I kursen 3OM353 ingår kliniska övningar och examinationer som är betydelsefulla för en fördjupad kunskap om samband mellan vetenskap, beprövad erfarenhet och de uppgifter som studenterna ska genomföra. Kursen innefattar kliniska examinationer genom simulering, som barn-AHLR, akuta sjukdomstillstånd hos barn, sepsis, aorta-aneurysm och hjärtinfarkt. Simuleringarna är en viktig examinationsform för att kunna se kopplingen mellan

vetenskap, beprövad erfarenhet och studentens praktiska färdigheter. I simuleringarna ska studenten självständigt och i par bedöma en sjuk- eller skadad patient samt vidta omvårdnadsåtgärder. Ett bedömningsformulär används här, med tio bedömningspunkter som innehåller betygskriterier för att bli godkänd. Inför examinationen har studenterna möjlighet till egen träning på KTC. Bedömningsformuläret används för att diskutera studenternas förmågor och progression. Efter varje simulering ingår en individuell reflektionsstund med lärarna som bedömt studenterna utifrån bedömningsformuläret. En del simuleringar spelas in och analyseras vid reflektionen. Simuleringarna bygger på Kolbs-teori som innebär bl.a. att teori kopplas mot tidigare erfarenheter, att lärandet är en ständig process och att reflektion från egna övningar och observationer från andras övningar slutligen ska bli en ny inlärning. Sju av tio punkter krävs för att bli godkänd i en simulering. Bedömningspunkterna är:

1. Patientbemötande, patientinformation, omhändertagande av anhöriga
2. Ledarförmåga/samarbetsförmåga
3. L-ABCDE (X-ABCDE) med primär- och sekundär undersökning
4. Initiativförmåga/Handlingsberedskap
5. Vårdtempo
6. Bedömning/Arbetsdiagnos
7. Läkemedelshantering och behandling
8. Åtgärder till exempel EKG, fixation, dekompensation, ventilering
9. Förflyttning av patient/ergonomi
10. Rapportering (SBAR)

I kursen ingår Pre Hospital Trauma Life Support (PHTLS), som innehåller akut prehospitalt omhändertagande och undervisning om livsuppehållande åtgärder. PHTLS är en internationellt erkänd traumatologikurs och utförs under två heldagar med både teori och praktiska övningar. Kurslitteraturen på ca 500 sidor bygger på den senaste forskningen och revideras vart fjärde år. Kursen examineras med individuell skriftlig tentamen där 76% ska vara rätt för att få godkänt betyg, samt med fyra praktiska stationer som bedöms i grupp.

I kursen ingår även en skriftlig individuell tentamen som täcker flera ämnesområden. Exempel på frågor från tentamen: 1) Beskriv vad som krävs för att en person skall omhändertas utifrån lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). 2) Det finns flera tänkbara orsaker till medvetandesänkning. Vilka ord ingår i MIDAS? 3) Vad räknas som en normal blödning under en förlossning?

I kursen 3OM354 ökar komplexiteten vartefter. I den kliniska examinationen med simuleringar inom trauma används samma bedömningsformulär som tidigare beskrivits men nu krävs även att ledarförmåga, vårdtempo och läkemedelsbehandling är godkända. I en individuell inlämningsuppgift ingår det att problematisera, beskriva, analysera och reflektera över omhändertagande utifrån en verklig olycka som presenteras i kursplattformen. Frågor som ska besvaras är bl.a. kinematik utifrån ålder och kroppslängd, initiala prioriteringar, omvårdnadsåtgärder samt uppföljning för de som har varit aktiva i omhändertagandet. Kurslitteratur och relevanta vetenskapliga originalartiklar ska ingå i uppgiften.

Obligatoriska praktiska övningar inklusive viss undervisning genomförs under tre dagar med till exempel urtag ur bil, fyra obligatoriska katastrofövningar/samverkansövningar med 15–25 skadade per övning. Övningarna sker tillsammans med polisstudenter och studenter från Skydd mot olyckor (SMO), som övas i Sandö med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som värd. Studenterna genomför egna utbildningsinsatser inom sitt område för blivande blåljuskollegor. Förutom katastrof- och samverkansövningar ingår diskussionsdelar mellan studenter,

studentledda övningar samt studentledda utvärderingar. Denna kursdel är unik i Sverige så vitt vi vet. Ett exempel på betydelsen av övningen uttrycks av en alumn i samband med självvärderingen. Övningen beskrevs ha haft stor betydelse och gett en konkret bild av en katastrofsituation och därmed gett bättre förberedelse för arbetslivet.

I kursen 3OM355 får studenterna möjlighet att fördjupa sina praktiska färdigheter och integrera teoretiska kunskaper med praktik. Kursen examineras dels genom uppgifter under VFU och genom en klinisk slutexamination med simulering (Triple Jump). Vid mittbedömning av VFU träffas handledare eller huvudhandledare med student samt den kliniska läraren över Zoom. Vid mittbedömningen används i huvudsak en portfolio omfattande åtta förväntade studieresultat. Bedömningen fokuseras på i vilken omfattning studenten har uppnått varje mål. Vid behov kan AssCE-formuläret användas som stöd vid mittbedömningen. Vid slutbedömningen används endast AssCE-formuläret. Handledaren går igenom bedömningen med studenten innan AssCE-formuläret skickas in till den kliniska läraren för en bedömning om studenten är godkänd. Om handledaren bedömer att tveksamhet finns för att en student ska bli godkänd är den kliniska läraren med på slutbedömningen.

Den kliniska slutexaminationen sker med hjälp av en individuell Triple-Jump examination som omfattar: 1) En praktisk simuleringsövning där studenten utför vård på en sjuk eller skadad patient. Denna kliniska del bedöms enligt en checklista med 12 bedömningspunkter för betyget godkänd eller underkänd. 2) En reflektion tillsammans med lärare över ett omvårdnadsproblem som studenten har identifierat. 3) En skriftlig inlämningsuppgift genomförs utifrån det identifierade problemet i punkt 2 som också relateras till kurslitteratur och relevanta vetenskapliga artiklar. Uppgiften lämnas in inom 48 timmar efter simuleringen. Den praktiska examinationen måste bedömas som godkänd innan studenten kan gå vidare till punkt 2 och 3. Hela simuleringen filmas, både utanför och inne i den ambulanshytt som finns på KTC. Avsikten är att studenten efter godkänd simulering i lugn och ro ska kunna titta igenom, reflektera och problematisera sitt omhändertagande.

Analys och värdering

Vår bedömning är att mål 2 har ett relativt stort utrymme i undervisningen främst i kurserna 3OM353-3OM355 och att examination och progression är tillfredsställande. I de kurser som föregår VFU introduceras och befästs examensmålet och studenten får under VFU i kliniskt arbete pröva och fördjupa förmågor som självständighet, reflektion och samverkan.

Kursen 3OM352, som samläses med specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot intensivvård, har i kursvärderingar och i dialog fått kritik från studenterna för att innehållet inte har varit inriktat mot ambulanssjukvård i tillräcklig grad. Kursen är därför föremål för revidering med syfte att öka innehåll som är relevant för studenterna i specialistutbildningen inom ambulanssjukvård.

Återkommande har simuleringsövningar uppskattats av studenterna i kurs- och programutvärderingar. Övningarna kan ske i olika vårdmiljöer, t ex offentliga platser, i ett litet toalettutrymme, eller på kliniskt träningscenter med ambulanshytt och möjligheter till filminspelning. Vid samtliga övningar används utrustning som är relevant för ambulanssjukvård, t.ex. SimMan-docka, syrgasväska, läkemedelsväska och scoop-bår. Det framkommer önskemål om att simulera vid fler tillfällen eftersom det effektivt fördjupar studenternas färdigheter och förmågor. Möjlighet att ge fler simuleringstillfällen är dock en resursfråga.

En viktig del i utbildningen i Umeå är de unika katastrof- och samverkansövningarna med träning av ledarskap vid stor skadehändelse och efterföljande diskussion. I programutvärderingarna har katastrofövningen på Sandö under alla år skattats högt inom programmet. En begränsning är att denna samverkansövning bara kan genomföras 1 gång per år,

p.g.a. att de två andra deltagande utbildningarna har många studenter, vilket innebär logistiska problem. För student som inte kan närvara ersätts övningen med en inlämningsuppgift. Lärarna har varit med från start och utvecklat samverkansövningen tillsammans med polis- och räddningstjänstlärare. En identifierad utmaning som vi ser är att kursmomenten Traumatologi och Katastrofmedicin i kursen 3OM354 har för lågt antal hp i förhållande till innehållet. Antal hp kommer därför att viktas om vid nästa revidering av kursplanen.

Studentvärderingar under flera år visar på att PHTLS-kursen verkligen är uppskattad, och den är angiven som en orsak för att studenter söker utbildningen i Umeå. PHTLS är dock felplacerad i utbildningen, och skulle egentligen passa bättre i kursen 3OM354 men p.g.a. brist på utrymme i den kursen genomförs PHTLS istället i 3OM353, vilket vi ska se över. Studenterna har också uppskattat att kursansvarig och examinator som båda arbetar kliniskt, är instruktörer bl.a. i tung räddning, TCCC, simulering och PHTLS.

Vid slutexaminationen Triple Jump examineras studenternas vetenskapliga skolning, färdighet och förmåga i ambulanssjukvård i nära relation till yrkesutövningen. De relaterar sitt case till aktuell forskning och skriver fram det vetenskapliga perspektivet i en skriftlig del av examinationen. Efter godkänd examination har studenten visat prov på specialistkunskaper inom ambulanssjukvård, relaterat till områdets vetenskapliga grund och till sitt kommande arbete inom ambulanssjukvård. De är utbildade för att kunna arbeta självständigt, leda och fördela arbetet med optimerad patientsäkerhet, avancerad omvårdnad och tidseffektivt när tiden är viktig för patientens överlevnad. Examinationen har höga krav, möter det nationella målet och genomförs på ett rättssäkert sätt i kontrollerad miljö, samt bedöms av samma lärare utifrån en tydlig bedömningschecklista. Detta kan jämföras med att genomföra en klinisk examination ute på olika ambulansstationer med varierande patientfall som ska tas om hand under en kort examinerande tidpunkt, vilket innebär en ojämlig möjlighet för studenterna att visa sina färdigheter. Den är även tidsbesparande eftersom den genomförs på studieorten. Vi anser att för denna examinationsform krävs att studenterna har tillgodogjort sig de specialistkunskaper som krävs för deras arbete som ambulanssjuksköterska.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, lärandeaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Lärosätets redogörelse:

Nedan anges några exempel på FSR i olika kurser som relaterar till detta mål och i den efterföljande texten ges exempel på mer utförlig och förklarande beskrivning av innehåll, genomförande och examination och bedömningskriterier. Avslutningsvis följer analys och värdering.

Exempel på FSR i kursplaner med relation till mål 3:

- analysera och reflektera över sin egen förmåga till dialog och kommunikation i relation till kursens innehåll (3OM354)
- kritiskt granska och reflektera över ambulanssjukvårdens innehåll och initiera förbättringsarbete (3OM355)
- värdera resultatets (i examensarbetet) vetenskapliga betydelse, dess relevans för omvårdnadens praktik samt identifiera behov av ytterligare kunskap och framtida forskning (3OM356)
- reflektera över sitt eget lärande och identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och förmågor (3OM356)

Via litteraturstudier, föreläsningar, casearbete, handledning, kliniska övningar, grupp- och individuellt arbete samt seminarier identifierar studenterna sitt behov av utveckling av ytterligare kunskap samt att fortlöpande utveckla sin kompetens inom ambulanssjukvård. Genom hela utbildningen förvärvar studenterna teoretisk kunskap som kan omsättas i praktik och vice versa; de kan därmed sätta in ett patientfall i en teoretisk ram. Dessutom genomför de ett examensarbete där de identifierar behov av ytterligare kunskap än det som de förvärvat i de tidigare kurser de genomgått.

I kursen 3OM352 ska studenterna i grupp reflektera över bemötande, identifiera brister i omhändertagande och kunna ange förbättringsåtgärder. Detta ska kunna relateras till sjuksköterskans kärnkompetenser inom sitt specialområde och till relevanta vetenskapliga artiklar. I kursen ingår en uppgift att diskutera vad som är rätt och fel vid prioritering av skadade vid en trafikhändelse. Ålder, kön, klass och etnicitet ingår och ska diskuteras med stöd av relevanta artiklar samt mänskliga rättigheter. I inlämningsuppgifterna ska studenterna analysera och reflektera, identifiera problem och sina egna värderingar och förhållningssätt, samt fördjupa sina vetenskapliga kunskaper.

I kursen 3OM354 ingår ett moment med urtag av skadad ur bil, vilket är ett komplicerat moment. Det stimulerar studenterna till reflektion och ger en förståelse för ytterligare behov av att kompetensutvecklas inom området. Under två dagars obligatorisk närvaro på Sandö övas fyra olika scenarier med många skadade, med studenter från Polishögskolan och utbildning av räddningstjänstpersonal inom Skydd mot olyckor (SMO). Förutom övningar med träning i att fungera som sjukvårdledare och medicinskt ansvarig, ska studenterna diskutera samverkan, hur de kan hjälpa andra blåljusmyndigheter och förbereda sig för att genomföra en lektion. Efter varje övning använder studentgrupperna reflektionsverktyget After Action Review (AAR) som innehåller bl.a. vad de lärde sig av insatsen, vad gick bra, vad gick mindre bra, vilka är framgångsfaktorerna för att lyckas med denna händelse, identifiera kunskap och färdighetsbehov samt hur de kan nå dessa. Under katastrofövningarna används Rakel (kommunikationsutrustning) där det ingår att kommunicera i grupp, mot SOS (figurerad) samt mot TIB (figurerad tjänsteman i beredskap) för att studenterna ska kunna reflektera över sin förmåga till dialog och kommunikation på ett standardiserat sätt. En individuell skriftlig webbtentamen ingår i kursen.

I kursen 3OM355 utvecklar studenten sin förmåga till kritisk granskning och reflektion över ambulanssjukvården. Sex veckors VFU ingår varav fem veckor är placerade inom ambulans med ambulansspecialistutbildad handledare för att studenten ska kunna både öka sin kunskap inom ambulanssjukvård och ha möjlighet att ställa frågor där de ser sina kunskapsbrister. Under VFU ingår tre veckobrev där studenterna ska beskriva tre uppdrag i varje veckobrev och vad de har lärt sig under VFU-veckan. Under VFU-placeringen inom ambulans förs diskussioner mellan handledare/huvudhandledare, student och kursens lärare. För mittbedömning används en portfolio med FSR och en linjär skala efter varje FSR som ger en fingervisning om var studenten befinner sig i förhållande till målen. I slutbedömningen används AssCE-formulär med 21 bedömningspunkter och under varje bedömningspunkt ingår en nio-gradig skala. Studenten får med detta en återkoppling i den kliniska examination som genomförs vecka sex bedöms studenterna (Se Triple Jump ovan)

I den sista kursen, 3OM356, genomför studenterna ett examensarbete med inriktning mot ambulanssjukvård. I examensarbetet får studenterna utveckla sin vetenskapliga kompetens och en träning i att fortlöpande söka ny vetenskaplig kunskap. I samband med inlämning av examensarbetet får studenterna en obligatorisk uppgift att reflektera över sin egen lärandeprocess och identifiera sitt behov av ytterligare kunskap.

Analys och värdering

Med hjälp av de FSR som ingår i utbildningens kurser, genomförandet av inlämningsuppgifter, simuleringsövningar och kunskapstest ges återkoppling till studenterna som hjälper dem att förstå sitt lärandebehov. De får i en individuell dialog med lärare en god uppfattning om sin kunskapsnivå och vilka behov av kunskap som måste åtgärdas. Dessa dialoger ger dessutom studenterna insikter i vad som behövs för att de ska utveckla sin kompetens. Under studenternas VFU används samma förfaringssätt med återkoppling av styrkor och svagheter utifrån Assce-formuläret. En identifierad svaghet är att det, trots att det finns i programplan, i liten utsträckning finns i kursplaner och studieuppgifter. Detta behöver utvecklas och tydliggöras

Fördelar med Triple-jump examinationen är utförligt beskrivna under Analys och värdering under mål 2. Dessutom innehåller Triple-Jump reflektioner med lärare för att ge studenten möjlighet att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och kompetens.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Jämställdhet
Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

I Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning anges jämställdhet som ett av sex perspektiv som ska genomsyra alla utbildningar avseende både innehåll och genomförande. Lika villkor är ett av Umeå universitets samlingsbegrepp för jämställdhet och med diskrimineringsgrunderna som omfattar kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariationer, sexuella läggning eller ålder. För att undvika skadliga könsnormer bedrivs undervisningen normkritiskt. I utbildningen har samtliga case som används samlats in och granskats vid institutionsdagar med fokus på normkritik och därefter vid behov omarbetats. Vidare har lärarna vid arbetsplatsträffar arbetat i grupp med case som berör genus och diskriminering. I programmet belyses i inlämningsuppgifter och seminarier fördomar/förlegade föreställningar om hur till exempel medicinska problem tar sig uttryck och ska handläggas hos kvinnor och män. Det finns dock alltid en risk att begränsande och skadliga könsnormer återskapas inom utbildningen, vilket hela tiden motarbetas inom utbildningen. Detta gäller både hur man tolkar symtomen och vilken behandling som ges. Därför poängteras, exempelvis att symtom kan visa sig olika för olika kön och att behandlingen utformas individuellt.

Ambulanssjuksköterska har traditionellt varit ett mansdominerat yrke. Fördelningen mellan kvinnor och män på utbildningen har ändrats och antalet kvinnor har blivit fler. För kvinnor kan det ibland upplevas utmanande utifrån ett maktordningsperspektiv när de ska samverka i ledningsposition med andra blåljuspersonal, vilket ofta är män med lång erfarenhet. Maktordningsperspektivet diskuteras i utbildningen så att studenterna är mer förberedda för sådana situationer.

Nedan ges exempel på hur jämställdhet behandlas i programmets kurser.

I kursen 3OM352 diskuterar studenterna utifrån case och vetenskapliga artiklar ambulanspersonals givna prioriteringar på en olycksplats där skadade har olika ålder, kön, klass och etnicitet. Studenternas egna attityder, normer och värderingar diskuteras, och relevansen i prioriteringar som gjorts. Prioriteringar och ställningstaganden i caset har direkt påverkan på överlevnad, till exempel att prioritera bort någon som är för svårt skadad. Etik och etiskt svåra ställningstaganden och mänskliga rättigheter diskuteras även i caset.

I kursen 3OM353 ingår kön, attityder, normer, värderingar och ideal som en röd tråd i kursen. Studenterna arbetar med olika case som handlar om vanligt förekommande sjukdomsfall eller dödsfall inom ambulanssjukvård hos äldre personer. I casen ingår att den sjuke eller maka/make har en demenssjukdom och studenter diskuterar bl.a. hur situationen med personen med demens kan lösas innan avfärd till sjukhus. I casen ingår även att granska behandlingsriktlinjer för de olika sjukdomsfallen i relation till vetenskapliga artiklar. Inom utbildningen framhålls

vikten av jämlikhet inför lagen, d.v.s. ingen skillnad ska göras mellan vem som omhändertas enligt Lagen om berusning (LOB), Lag om vård av missbrukare (LVM) och Lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Inte heller ska det finnas skillnad i bemötande av kvinnor eller män, men särskild vikt läggs vid bemötande av barn och vid hotfulla situationer. Utifrån det kända fenomenet med våld i nära relationer har webb-kursen Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer lagts in som en rekommenderad del i kursen.

Kursen 3OM354 handlar om att studenterna ska kunna göra medicinska prioriteringar och vidta åtgärder samt förstå hur dessa skiljer sig åt mellan barn, kvinnor och män utifrån jämställdhetsperspektiv. Vidare ska studenterna förstå och beskriva skador som uppstått relaterat till ålder och kroppslängd, t.ex. bil som kör på barn i olika åldrar samt män och kvinnor. Dessutom behandlas bemötande, samtal och information till barn, män och kvinnor som varit involverade i en olycka samt bemötande av människor som flytt från t ex ett krig.

I kursen 3OM355 ska studenterna lösa en uppgift där studenten ska beskriva ett omhändertagande under VFU utifrån något som ingår i lika villkor-bemötande. Studenten ska under sin VFU identifiera en situation, diskutera hur hen tror att patienten upplevde omhändertagandet, diskutera om omhändertagandet kunnat genomföras på annat sätt samt diskutera och reflektera över situationen i förhållande till egna värderingar och normer. Under VFU ska studenten dessutom reflektera över bemötande, information till patient och anhöriga med olika kön, ålder, etnicitet, och klass, dokumentera, utvärdera vårdarbetet och det som ingår i en jämställd vård (enligt AssCE formulär).

I kursen 3OM356, för att säkerställa att studenterna kan tillämpa sina kunskaper om jämställdhet ställs i examensarbetet krav på att intersektionalitet behandlas. Saknas resonemang om samhällets maktordningar så ges betyget underkänt på arbetet.

En fråga som bevakas av Programrådet inför kursplaneändringar är att kursens specifika ämnesinnehåll problematiseras och presenteras utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Analys och värdering

I specialistsjuksköterskeprogrammet för ambulanssjukvård är det i utbildningsplanen tydligt formulerat att ålders-, genus-, klass- och kulturella aspekter ska fortlöpande belysas i utbildningen liksom ett globalt perspektiv på hälsa/ohälsa. Lika rättigheter och möjligheter ska ges för studenter och även belysas i det framtida yrkeslivet. Diskriminering motverkas kopplat till kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder. Detta är tydligt både för studenter och lärarteam och integreras i de olika kurserna inom programmet. Hållbar utveckling vad gäller jämlikhet och jämställdhet i utbildningen bevakas i kursteam samt av institutionens företrädare för lika villkor.

I utbildningen behandlas jämställdhet i fyra av sex kurser och det är explicit angivet i kursplanerna. I alla kurser finns dessutom minst en inlämningsuppgift eller case som tar upp jämställdhet. Det framgår därmed tydligt att jämställdhet är ett genomgående tema. Eftersom jämställdhet finns med genom hela utbildningen kan studenternas progression visa sig genom att de i slutet av utbildningen genomför mer utvecklade diskussioner och egna reflektioner i inlämningsuppgifter och case-resonemang.

Det visar sig vid denna granskning att jämställdhet som ord inte är tydligt formulerat i skrift. Däremot används begrepp som, ålder, kön, klass, etnicitet och religiös trosuppfattning. Dock har begreppet jämställdhet under 2022 lyfts fram och kommer som tidigare nämnts bevakas av kursteamet och Programrådet.

Könsfördelning bland studenterna i programmet är 22 procent män och 78 procent kvinnor. Det är möjligt att minska den ojämna könsfördelningen där män är underrepresenterade, genom att t.ex. inkludera jämställdhetsperspektiv inom marknadsföring av utbildningen och i hur man kommunicerar om det blivande yrket. Detta diskuteras företrädesvis i Programrådet. Att visa upp goda exempel är ett sätt, ett annat är att exponera studenterna för manliga lärare och handledare. I specialistutbildningen med inriktning mot ambulanssjukvård är merparten av lärarna män.

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är en vanligt förekommande problematik i samhället men kan vara dolt och inte komma till ambulanspersonalens kännedom. Undervisning stärker medvetenhet och ger kunskap om detta område, hur alarm-signaler fångas upp och hur de ska agera vid misstanke. Flera av fakultetens utbildningar har infört ett examensmål om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, dock inte på avancerad nivå, vilket planeras att införas i specialistsjuksköterskeutbildningen med inriktning mot ambulanssjukvård, liksom i övriga specialistutbildningar för sjuksköterskor. Mäns våld mot kvinnor är ännu inte tydligt formulerat i kursplanerna.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på programnivå

Följande uppföljningar och utvärderingar, fastställda i Umu:s kvalitetssystem för utbildning, ingår i kvalitetsarbetet på programnivå:

- studentundersökningar: vartannat år Nybörjarenkäten och vart annat år Studiebarometern
- säkring av nationella examensmål i matris för program/examina, uppdateras årligen
- kurs- och programutvärdering, årligen
- kollegial extern granskning av program, vart sjätte år
- studentkårsskrivelsen: vart tredje år, inkluderar ett antal prioriterade områden för fortsatt utvecklingsarbete inom programråden
- programanalys: genomförs årligen, ovanstående punkter beskrivs i programanalysen liksom förslag till kvalitetshöjande åtgärder och utvecklingsinsatser samt beskrivning, analys och diskussion gällande uppföljning av genomförda åtgärder
- programdialog: årlig dialog med fakultetsledningen med utgångspunkt i programanalysen, programutvärdering och eventuell rapport från extern granskare

Programmet skriver årligen en programanalys som är en kombinerad verksamhetsberättelse och verksamhetsplan. I programdialogen diskuteras programmets styrkor och svagheter. Hur efterarbetet som följt programdialogen ska genomföras har tidigare inte varit tydligt framskrivet. En rutin har därför tagits fram och inkluderats i årshjulet för institutionens kvalitetsarbete för att säkerställa att synpunkter återförs till relevanta intressenter. Rutinen innebär att det efter programdialogen upprättas en handlingsplan där identifierade utvecklingsbehov som ska leda till åtgärder fördelas till programsamordnare, programansvariga eller programrådet beroende på åtgärdens art. Handlingsplanen inkorporeras i programrådets aktivitetsplan och följs upp årligen. Vidtagna åtgärder kommenteras i kommande års programanalys i de fall det är relevant. Rutinen har implementerats under vårterminen 2022. Resultatet av genomförda uppföljningar samt beslutade åtgärder återkopplas enligt Tabell 9.

Tabell 9. Återkoppling av kvalitetsarbetet till relevanta intressenter

Lärare och annan personal	• Vid institutionsråd diskuteras aktiviteter i kvalitetsarbetet inklusive programanalyser och programutvärderingar med åtgärdsförslag • Vid arbetsplatsträffar och lärarträffar sker dialog om kvalitetsarbete • Vid institutionsdagar sker dialog om kvalitetsarbete • Via lärosätets webbplats är program- och kursutvärderingar tillgängliga • Via Sharepoint delas information om hur kvalitetsarbetet bedrivs. Där finns också genomförda programanalyser och protokoll från programrådet
Studenter	• I programrådet kan studentrepresentanter delta i dialog om kurs- och programutvärderingar samt om kvalitetsarbete • I samband med kursstart informeras om kvalitetsutveckling av kursen samt inbjuds till dialog om tidigare kursutvärderingar • Via kursplattformen kan programstudenter ta del av kursutvärderingar • Via lärosätets webbplats kan samtliga studenter ta del av program- och kursutvärderingar
Avnämare	• I programrådet för sjuksköterskeprogrammen finns verksamhetsföreträdare och är en viktig plats för dialog • Det finns samverkanforum mellan lärosäte och vårdverksamheter på flertalet organisatoriska nivåer med möjlighet till dialog om kvalitetsutveckling

Uppföljnings-, åtgärds- och återkopplingsrutiner på kursnivå

Medicinska fakulteten har en handläggningsordning för kurs- och programutvärderingar. Baserat på denna har programrådet en processbeskrivning för att säkerställa genomförande, analys, återkoppling och tillgängliggörande. Skriftliga kursvärderingar genomförs efter samtliga kurser i programmet och kompletteras med muntliga värderingar, se Studentperspektiv. Även lärare som medverkat i kursen ges möjlighet till värdering. Kursansvarig sammanställer studenternas muntliga respektive skriftliga värderingar samt väger in lärarnas värderingar. Analysen av värderingen åtföljs av förslag till förändringar på kort och lång sikt samt om det framkommit synpunkter som inte kommer att leda till förändringar, vilket motiveras. Utvärderingen tillgänglighetsanpassas och återkopplas till studentgrupperna via kursernas respektive lärplattform, till involverade lärare, till programrådet samt publikt på studentwebben där den finns tillgänglig för presumtiva studenter. Nya studentgrupper informeras vid början av varje ny kurs om vilka förändringar som gjorts sedan föregående kursomgång och varför. Kursansvarig lärare ansvarar för att studenternas synpunkter diskuteras i lärarlaget och förs vidare till nästa omgång kursen ges. Kursutvärderingarna redovisas även för programrådet där också studentrepresentanter närvarar. Det finns en god dialog med studenterna vilket bekräftas av kursutvärderingar.

Utvecklingsarbete inom programmet

Inom programmet sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Programutvärderingar liksom kurs- och delkursutvärderingar är viktiga verktyg som används både för att identifiera behov av utveckling och för att följa upp och se effekter av förändringar som gjorts, se Studentperspektiv. Även Studentkårsskrivelsen, där studenterna identifierar brister, är ett betydelsefullt komplement till kurs- och programutvärderingarna. Detta har lyfts och diskuterats bland institutionens medarbetare både på arbetsplatsträffar och lärarträffar.

Kurs- och programutvärderingar ingår som kvalitetsdrivande komponenter i den årliga programanalysen. I programanalysen beskrivs utvecklingsarbetet på kort och lång sikt och vidtagna åtgärder utvärderas. I programanalysen ingår också synpunkter från kollegiala externa granskningen. Den senaste kollegiala granskningen

som genomfördes 2020 fokuserade på handläggning och examination i samband med VFU då man ville försäkra sig om att processen var rättssäker. Granskarnas sammanvägda intryck var att studenterna examineras väl mot angivna kursmål. Uppgifter och bedömningsverktyg identifierades som styrkor där i synnerhet den kliniska examinationen Triple Jump, med ett fullskaligt scenario med patientsimulator i ambulansmiljö, gav ett gediget intryck. Antalet VFU-veckor ansågs vara en svaghet och bedömnarna föreslog en ökning från 8 till 10 veckor. Ytterligare en identifierad svaghet är att inte alla handledare har handledarutbildning, men dock är samtliga specialistutbildade inom ambulanssjukvård. Då det är ett välkänt nationellt problem med brist på VFU-platser och att handledare många gånger inte har handledarutbildning har utbildningen i Umeå valt att säkra kvaliteten i programmet med stort antal praktiska och kliniska övningar. Övningarna utgörs av exempelvis fullskalig scenarioträning med patientsimulator och interprofessionella katastrofövningar både i Umeå och i Sandö samt kliniska examinationer med patientsimulator i ambulansmiljö vid kliniskt träningscentrum. Det finns fördelar med standardiserade övningar och examinationer, exempelvis att samtliga studenter får delta och examineras på lika grunder, studenter får praktisk träning i livsavgörande omhändertagande som de inte med säkerhet möter på VFU, det ger möjlighet till mängdträning och studenterna får samma förutsättningar och svårighetsgrad i examinationer som därmed kvalitetssäkras. I kurs- och programutvärderingar skattas dessa övningar och examinationer som de mest lärorika under programmet.

På kursnivå hanterar lärarlagen smärre förändringar. Mer övergripande frågor gällande kursernas utformning, innehåll, genomförande och examinationer och framför allt kursernas relation till varandra genomförs i samarbete med biträdande prefekt tillika programansvarig för avancerad nivå. Förändringar i kursplaner granskas och fastslås i programrådet. Vid förändringar i utbildningsplaner tas beslut på fakultetsnivå. Utvecklingsarbete i kurser diskuteras i samband med varje kursplanering och timmar avsätts till detta i kursbudgeten. Om det gäller mer omfattande utvecklingsarbete finns möjlighet att söka ytterligare kvalitetsutvecklingsmedel från programrådet, vid fakulteten och vid universitetet.

Genomströmning, avhopp samt åtgärder för att genomföra utbildning inom utsatt tid

Analys av genomströmning sker löpande under året i samband med HST-prognoserna. Genomströmningen är mycket god och i sista kullen som examinerades 2021 utfärdades 19 examensbevis. Prestationsgraden på kursnivå har 2015 - 2021 varierat mellan 79 – 104 procent. Siffrorna tyder på att de studenter som gör uppehåll kommer tillbaka ett annat år. Avbrott från programmet har berott på svårigheter att genomföra VFU på annan ort än hemorten samt att student inte klarar studierna vilket till viss del kan bero på att studenter arbetar parallellt med studierna. Om en student har svårigheter med studierna erbjuds studievägledningssamtal, studenten kan själv ta kontakt eller kan bli hänvisad av kursansvarig till studievägledare om studenten inte klarar genomföra utbildningen enligt plan. Eventuella åtgärder för att hjälpa studenten att genomföra utbildningen inom planerad studietid diskuteras därefter med kursansvarig/-a lärare. Studerande har också under hela studietiden möjlighet att kontakta studievägledning vid Institutionen för omvårdnad för stöd kring sin studiegång. Det finns också funktioner centralt på universitetet där studenter erbjuds även stöd via Studenthälsan i fysiska, psykiska och psykosociala frågor. Ytterligare en central funktion är Studieverkstaden som hjälper studenter med frågor kring studieteknik, akademiskt skrivande och muntliga presentationer. Information om stöd finns på studentwebben samt förmedlas av lärare.

Analys och värdering

Lärosätets bedömning är att utbildningen följs upp på ett systematiskt sätt både på kurs- och programnivå. Resultatet av uppföljningarna omsätts vid behov i åtgärdsplaner som följs upp och återkopplas till relevanta målgrupper. Utbildningens genomströmning och avbrott analyseras och lärosätet vidtar åtgärder för att studenten ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Ett pågående utvecklingsarbete är att implementera rutiner för att systematiskt följa upp att förändringar utifrån programdialogen förmedlas, åtgärdas och utvärderas.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Studentperspektiv
Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Alla programstudenter ges möjlighet att framföra sina synpunkter på utbildningen, både i kurser och programmet som helhet. Genom kurs- och programvärderingar, muntligt och skriftligt, inhämtas information om studenternas synpunkter och erfarenheter av sin utbildning. Värderingarna ger också studenter möjlighet att reflektera över den egna läroprocessen och ta aktiv del i arbetet med att utveckla programmet. Ett exempel är att studenterna framfört synpunkter om att det var lågt tempo i programmets första kurs och fanns utrymme för ytterligare undervisningsinslag. Synpunkterna ledde till att öka antal examinerande moment vilket har lett till att kommande studenter har varit nöjda med kursen. Ytterligare exempel är att studenterna ansåg att de fick för lite kunskap om läkemedel inom ambulanssjukvård. Kursen kompletterades med en studieuppgift om läkemedel och därefter har uppgiften värderats som viktig av studenter.

Den studentgrupp som genomfört kursvärderingen och inkommande studentgrupp får återkoppling dels genom att en sammanfattning av utvärderingen läggs publikt på hemsida, dels genom att den presenteras vid nästa kursstart. Vid inledningen av en kurs ges återkoppling av den kursutveckling som ägt rum med anledning av kursvärderingar. Återkoppling ges även på synpunkter som inte lett till åtgärder. Studenters representant för studentkåren har rätt att ta del av kursvärderingarna vid behov och stäms av samt godkänns av studentrepresentant i programrådet med avseende på analysens slutsatser. Kurs- och programutvärderingar presenteras och diskuteras också vid programrådsmöten där studentrepresentanter närvarar.

Studentkårsskrivelsen är en sammanställning från de tre studentkårerna vid Umeå universitet och färdigställs vart tredje år. Genom studentkårsskrivelsen har studentkårerna möjlighet att framföra synpunkter på verksamheten. Studentkårsskrivelsen är ett sätt för studenterna att ta en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. I programanalysen under kommenteras vad studenterna i studentkårsskrivelsen anser vara viktigt att utveckla och förbättra. Som exempel framgår av studentkårsskrivelsen att studenter upplever psykisk ohälsa relaterat till stress. Åtgärd som beskrivits i programanalysen för att förebygga och minska stress var att utifrån kursvärdering förbättra och tydliggöra inlämningsuppgifter samt att på lång sikt se över kurser som ansetts vara för intensiva.

Resultat och åtgärder föranledda av kurs- och programutvärderingen, nybörjarenkät, studiebarometern samt studentkårsskrivelsen dokumenteras, som tidigare beskrivit, i den årliga programanalysen. Programanalysen utgör underlag för dialog med programansvariga och fakultetsledningen (programdialogen). I programdialogen deltar företrädare för programråd och institution. Även studentrepresentanter i programrådet är inbjudna till den årliga programdialogen men representationen är ofta bristfällig.

Analys och värdering

Lärosätets bedömning är att studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Det finns ändamålsenliga rutiner för kurs och programutvärderingar med återkoppling till studenter, lärare och programråd. Via programdialogen återkopplas studenternas synpunkter och efterföljande åtgärder till fakultetsledningen. En utmaning är den låga studentmedverkan i sjuksköterskeprogrammets studieråd, vid programdialogen och studentkårsarbete vid Umeå universitet. Det är ovanligt att studenter i programmen på avancerad nivå deltar, sannolikt beroende på att de vanligtvis studerar under ett år och arbetar parallellt.

Programrådet har över tid arbetat med rekrytering av studentrepresentanter även från program och kurser på avancerad nivå. Vi behöver fortsätta att verka för detta. Det låga deltagandet innebär att dialog mellan studenter, kursansvarig och programsamordnare i andra forum är av yttersta vikt för att ta del av studenters erfarenheter och synpunkter. Medvetenheten om detta är mycket god bland programmets lärare.

Programsamordnaren är kursansvarig för de flesta kurser i programmet och har därför god kännedom och nära och god kontakt med studenterna. Det medför att det finns stora möjligheter till god dialog med studentgruppen som helhet. Med tanke på att programmet har jämförelsevis få studenter är möjligheten till dialog även med den enskilda studenten mycket god.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan
Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätets redogörelse:

Arbetsliv och samverkan i specialistsjuksköterskeprogrammet för ett föränderligt arbetsliv

Specialistsjuksköterskeprogrammet inom ambulanssjukvård, med de kurser och inslag som tidigare beskrivits, är skapad dels som en utbildning för praktik som dagens specialistsjuksköterskor verkar inom, dels som en utbildning för framtiden. Fruktbara samarbeten finns med räddningstjänst och polis, både i praktiken och i utbildningen. Studenten möter olika utbildningsinslag där dagens ambulanssjukvård behandlas med utgångspunkt i olika perspektiv. Undervisning och examination fokuserar på aktuella hälso- och sjukvårdssystem och specialistsjuksköterskans roll och yrkesutövning i den. De två lärarna som är aktiva inom ambulanssjukvård arbetar även kliniskt i ambulanssjukvården och fungerar i det arbetet även som en länk mellan universitet, institutionen och ambulanssjukvården.

I alla kurser förs diskussioner med studenterna om deras kommande roll där det ingår att förhålla sig uppdaterad och kritisk till det vården erbjuder och innehåller samt den kommande rollens möjligheter och utmaningar som följer med förändringar i samhället och inom ambulanssjukvården. Genom studentuppgifter av mer reflekterande karaktär övas förmågan att utifrån det som är, och har varit, kunna hantera de framtida arbetsuppgifter som kommer. Ett exempel är samverkan om nya riktlinjer i regionen som följer nationella riktlinjer för ambulanssjukvård vad gäller urtagning ur bil, användning av nackkrage och rörelsebegränsning av patient i kursen 3OM354. Ett annat exempel på en sådan uppgift är uppdaterade behandlingsriktlinjer för hjärtinfarkt i kursen 3OM353, i vilken studenterna gruppvis diskuterar ny evidens i relation till nuvarande riktlinjer via vetenskapliga artiklar. En annan fråga som aktualiserats är framtida samverkan med regionerna när det gäller utbildning i bedömningar och hänvisningar till rätt vårdnivå, exempelvis bedömningsbilars roll.

Organisation och genomförande av kvalitets- och förbättringsarbete är en viktig del i specialistsjuksköterskans uppdrag och många specialistsjuksköterskor uppfattar detta arbete så väl utvecklande som utmanande. I utbildningen ingår undervisning om organisation och kvalitets- och förbättringsarbete, så väl i teoretisk kurs som i examensarbete och VFU. Vid seminarier framkommer ofta att verksamheter ser olika på ambulansjuksköterskans roll i kvalitetsarbete och att ett stort ansvar läggs på de enskilda ambulansjuksköterskorna. I kursen 3OM355 behandlas studenternas kunskaper om kvalitets- och förbättringsarbete. Studenterna förväntas att identifiera utvecklingsområden i verksamheten där de genomför VFU, eventuellt genomföra ett examensarbete inom området och ger förslag på hur resultaten ska kunna implementeras i verksamheten. Detta arbete erbjuder studenterna möjligheter att utveckla sina kompetenser avseende kvalitets- och förbättringsarbete.

Genom varierande kursupplägg, undervisningsmetoder och examinationer ges studenterna möjligheter att utveckla samarbetsförmåga, kommunikation och kritiskt tänkande. Det ger beredskap för att samverka med så väl patienter

som närstående och andra professioner under sådana föränderliga förutsättningar som förekommer inom ambulanssjukvård idag och som förväntas öka i framtiden. Ett exempel som tidigare nämnts är katastrof- och samverkansövningarna på Sandö i kursen 3OM354, där de i samverkan med studenter i räddningstjänst och polisstudenter samarbetar i katastrofsituationer. Studenternas förberedelser inför samverkansövningarna är egna studier, föreläsningar, och praktiska "whiteboardsövningar". Dessutom undervisar studenter från ambulansprogrammet studenter från andra professioner inom momentet.

Lärare i utbildningen har varit aktiva i olika projekt i det omgivande samhället, t.ex. mellan ambulans, räddningstjänst och även projekt i samarbete med gruvbolag. Utöver att dessa lärare bidrar med nya kunskaper, aktuella debatter och framtidsspaningar till övriga lärare i programmet kommer även deras kunskaper studenterna till gagn. Studenterna kan i sin tur inspireras att ta reda på mer samt ta med sig sina nya kunskaper och kanaler ut i arbetslivet. Vidare kan nämnas att det vid institutionen pågår forskningsprojekt i samarbete med Kunskapscentrum katastrofmedicin (KcKM), som har tydlig relevans för programmets samverkan med arbetslivet. Exempel på innehåll i dessa projekt är hur VR/MR kan utvecklas för att förbättra katastrofmedicinska övningar och hur digitalt stöd från ambulanspersonal kan förbättra kamratstöd vid olyckor i byggmiljö. Detta är även beskrivet i avsnittet om ett nära samband mellan forskning och utbildning. Avslutningsvis bör också nämnas att programsamordnare samt examinator som båda också är lärare i programmet, även är yrkesverksamma inom ambulanssjukvård. Lärare med aktiv yrkesverksamhet medför att specialistsjuksköterskeprogrammet kontinuerligt får input från verksamhet och arbetsliv. Vidare bidrar det till att minska ett möjligt glapp mellan klinik och akademi och stärka samverkan däremellan. Medicinska fakulteten och institutionen för omvårdnad ser lärares uppdrag i förenade anställningar som en betydelsefull tillgång som bidrar till att specialistsjuksköterskeprogrammets kvalitet kan säkerställas och utvecklas över tid.

Samverkan med det omgivande samhället samt informationskanaler

Som nämnt ovan så finns arbetslivsrepresentation inom specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård. Såväl Medicinska fakulteten som institutionen för omvårdnad har ett nära samarbete med de norra regionerna. Syftet med samarbetet är att främja utvecklingen av fakultetens och institutionens utbildningar, att stärka samverkan kring gemensamma frågor och att stärka de norra regionernas kompetensförsörjning. Inom ramen för samarbetet finns olika arbetsgrupper samt personer som med förenade anställningar på olika befattningar. Exempelvis finns samarbete mellan Regionen och institutionen när det gäller VFU och även introduktion för nyanställda sjuksköterskor. I forumet Sjukvårdsregionala utbildningsgruppen förs dialog mellan de fem nordligaste länen om samarbete mellan regionerna om kompetensförsörjning och utbildning samt utvecklingsfrågor. I programrådet finns representanter för både region och kommunal verksamhet som på nära håll kan följa utbildningen. Vidare finns samverkansparter från regionen representerade i den Utbildningsstrategiska nämnden, där programrådet för sjuksköterskeprogrammen finns representerad.

Lärare från specialistsjuksköterskeprogrammet har externa uppdrag, ett exempel är uppdrag som experter i Socialstyrelsens arbete med Regeringsuppdrag Prehospital akutsjukvård i Sverige. Ett annat är uppdrag i att besvara remisser av olika slag. Flera lärare är medlemmar i Riksföreningen för ambulanssjuksköterskor samt Nätverket för utbildning av ambulanssjuksköterskor som i sin tur har ett nära samarbete med professionsföreningen. En av lärarna är dessutom värd för ett nationellt forskningsnätverk, Ambulance Health Research Network. Ett annat exempel på samverkan med omgivande samhälle i relation till ovannämnda nätverk är att specialistutbildningsstudenter uppmanas att skriva artiklar i den nationella professionsföreningens tidskrift. Det är en informationskanal för spridning av exempelvis examensarbetets resultat. Forskningsarbete under det senaste året, och som involverar både lärare och studenter inom ambulanssjukvård, finns i samarbete med Linnéuniversitetet och Högskolan Borås.

Samverkan avseende den verksamhetsförlagda utbildningen

Det finns platsgarantier i två regioner (Västerbotten och Jämtland Härjedalen). Dessutom har vi varje år studenter som genomför VFU på olika platser i landet. VFU påverkar i hög grad utbildningens kvalitet och studenternas förberedelser inför arbetslivet. Särskilt betydelsefullt är samarbetet med huvudhandledare, deras arbete med specialiststudenterna och deras deltagande vid bedömningsamtalen som genomförs efter tre veckors VFU och när VFU avslutas. Huvudhandledarnas/handledares arbete bidrar med information för klinisk lärare men framförallt till studenternas lärande under VFU, de stöttar studenterna, reflekterar tillsammans med dem och har en tydlig klinisk koppling.

Programsamordnare/kursansvarig/klinisk lärare har regelbunden kontakt med huvudhandledare/handledare inför VFU. Vid dessa kontakter utbyts information om utbildningen och om verksamheterna. Vidare utvärderas och diskuteras sådant som kan kräva förändring eller utveckling. Exempel på sådant kan vara att huvudhandledare lyfter problematiken med att studenterna ska mera självständigt ta initiativ och leda vårdarbetet. Ett annat exempel är en rekommendation att den sjuksköterska som kör bilen ska stanna i bilen och ge studenten möjlighet att tillsammans med en ambulanssjuksköterska ta mera ansvar för omhändertagandet.

Analys och värdering

Vår bedömning är att specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot ambulanssjukvård har en adekvat och konstruktiv samverkan för arbetsliv, samhälle och den verksamhetsförlagda utbildningen. Vi anser att den unika katastrofövning som genomförs i samverkan med studenter från ambulansutbildning, polisutbildning och räddningstjänstelever borde kunna vara nationellt användbar. Samverkan sker med bland annat regionen och med olika nationella nätverk, partners som är viktiga för studenterna. I självvärderingen ges exempel på den strävan som finns inom programmet att uppdatera innehållet i relation till de förändringar som sker i så väl arbetsliv som samhälle. Lärare vid programmet är engagerade i olika tidigare beskrivna samverkansprojekt som över tid kan komma att resultera i konkreta förändringar avseende kursers innehåll och upplägg. Det kan också stärkas genom representant för specialistutbildningsstudenter i programrådet för att ge input till och från våra studenter. Inom utbildningen ges få möjligheter till auskultation inom andra akutsjukvårds-verksamheter, ett område som kommer att utvecklas inom de närmaste åren. Samverkan med patientorganisationer kan också vara en väg till utveckling av utbildningen.